

4 Farmaatsia instituudi juhataja professor Ain Raal annab välja omanimelist stipendiumi

Kohtusime aastavahetuse eel Tartu Ülikooli farmaatsia instituudi juhi, alati karismaatilise Ain Raaliga. Rääkisime nii vastsest stipendiumist kui ka sellest, mis tänases maailmas muret ja rõõmu valmistab.

Olete varasemalt maininud, et saite stipendiumi loomisel innustust professor Jyrki Heinämäki nimelisest HEINA stipendiumist. Mis andis Teile innustust just nüüd stipendium luua?

Sel stipendiumil on minu jaoks mitu tasandit. Üks on vaimne ja teine pragmaatiline. Vaimne tasand on paljuski seotud meie keskkon-

naga, nii mentaalse kui füüsilisega. Pühad on läbi saanud ja päevad muutuvad vähehaaval järjest heledamaks. Usun, et ka inimene peab „heledamaks“ muutuma. Pimedus reedab ennast ahnuse ja omakasu eesmärkidest juhitud tegevustes, mille väljendusi näeme ühiskonnas laiemalt. Ja sellest pimeduse ringist on, nagu näha, kohati keeruline välja tulla, ent seda protsessi tuleb teadlikult ja tahtlikult suunata –

eneses ja enese ümber. Andmine on minu jaoks valgus, see on üks põhjustest, miks selline stipendium loodi. See on võimalus kellegi elu veidi paremaks, lihtsamaks teha. Kui sul on, siis jaga seda teistega, olgu siis teadmisi, heledust või eurosid. Vajame rohkem taolist tasakaalu ja helgust.

1. detsember 2019, mil statuudi alla kirjutasime, on minu jaoks väga oluline kuupäev. Pean ennast rah-

vuslaseks ja minu jaoks on 100 aastat rahvusülikooli väärtus omaette. Seetõttu sai stipendium algatud just sel ajal ning ühtlasi toimub ka selle iga-aastane uuendamine detsembri esimesel päeval. Ja teate, kui eriline oli selle allkirjastamise moment kell 10 Toomemäel farmakognostist professori Alma Tominga nimelisel pingil: just siis hakkasid lisaks raekoja omale ka kirikukellad helisema, sest samal ajal algas ülikooli juubelile pühendatud jumalateenistus!

Pragmaatiline tasand seisneb aga lihtsalt selles, et farmaatsia teistel olulisematel erialadel oli stipendium juba olemas, farmakognosia seni veel mitte.

Selle stipendiumiga toetatakse farmakognosia-alaseid tegevusi. Kas üliõpilastel endil on huvi ravimtaimede maailma vastu olemas või on see nende vaatenurgast lähtudes pigem mineviku hõlma vajuv teadus?

Huvi on täiesti olemas ja selle üle on mul suur rõõm. Ravimtaimed on kogu nüüdisaegse ravimite maailma eelkäijaks, sellest sai kõik alguse, aga samas ka jätkuks uute toimeainete avastamisel. Muide, huvi ravimtaimede vastu on olemas ka avalikkusel, temaatilised

Instituudi ravimtaimede kogus piparmündiga

raamatud on inimeste poolt hästi vastu võetud. Ravimtaimede alaseid teadmisi peab hoidma ja neid edasi uurima, sest taimedes on meile veel palju infot talle. Selle stipendiumi eesmärk ei ole kedagi selle ala juurde meelitada, vaid ikkagi toetada juba valdkonnas tegutsevaid entusiaste, keda on õnneks piisavalt!

Milliseid tegevusi stipendiumi statuut toetab?

Lõime koostöös Eesti Akadeemilise Seltsiga FLORES stipendiumi toetamiseks Tartu Ülikooli proviisoriõppe tudengeid nende erialases arengus farmakognosia valdkonnas. Seega on see mõeldud toetama kõiki proviisoriõppe üliõpilasi ja doktorante erialastel konverentsidel ja ekskursionidel osalemisel, teadustööde publitseerimisel ning töövahendite ja erialakirjanduse soetamisel. Toon siinkohal ka mõne konkreetsema näite.

Meie instituudil on oma raamatukogu olemas. Arvestades meie väiksust on see suur asi, samas on see loogiline, kuna vaatamata väiksusele kanname edasi siiski üht eraldiseisvat eriala. Ülikool võimaldab meil küll olulisemaid teoseid osta, aga siiski on meie võimalustel omad piirid. Siinkohal saabki see konkreetne stipendium tulla appi – toetame muuhulgas üliõpilase õpingute ja uurimistöö tarbeks vajaminevate isiklike raamatute soetamist. Lisaks toetame töövahendite soetamist, milleks võib põhjendatud juhtudel olla ka

näiteks tööarvuti. Stipendium toetab isiklikul tasandil süvenemist, oma valdkonnas süvitsi minemist.

Lisaks taotlusele tuleb esitada ka motivatsioonikiri. Millise motivatsiooniga kandidaate ootate?

Kandidaadi motivatsioon tähendab selles kontekstis kahte asja – ühelt poolt seost farmakognosia, aga samas tahaks selgelt näha, kuidas plaanitakse taotletavat summat kasutada. Vahendite kasutamise eesmärk peab olema kooskõlas statuudis püstitatud eesmärkidega. See, kes täidab need nõuded, ongi oodatud kandideerima.

Mis teeb Teile täna farmaatsiavaldkonnas toimetades rõõmu?

Meie farmatseutiline pärand ja selle kestvus. Kui vaadata Tallinna Raeapteeki ning mõelda, et see on töötanud 1422. aastast ja Tartus tegutses apteek juba hiljemalt aastal 1430, mõistad, et Eesti on erakordne farmaatsiamaa. Meenu tagem, et siin oli apteek olemas veel enne kui näiteks Soomes, Rootsis, Venemaal või mitmetes teistes lähiriikides. See on miski, millest saab ja tuleb uhkusega mõelda. Ühtlasi on see ka vastutus, me kanname endas seda pärandit ning meil on seeläbi ka kohustus oma valdkonnas lähtuda eelkõige eetikast. Patsiendi heaolu on olulisem kui miski muu.

Küsitles Anne-May Nagel

Taotluste esitamise periood on alanud ning kestab kuni 1. novembrini 2020. Stipendiumi saajate arv sõltub esitatud taotlustest ja kokku antakse välja toetusi kuni 1000 eurot ühe stipendiumiaasta jooksul. Stipendiumi statuut on leitav Tartu Ülikooli farmaatsia instituudi kodulehelt.